

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

Assemblée des Citoyens et Citoyennes de la Méditerranée

Mediterranean Citizens' Assembly

مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

**SKUPŠTINA GRAĐANA I GRAĐANKI
MEDITERANA
KA MEDITERANSKOJ ZAJEDNICI NARODA**

Konstitutivna povelja

31 maj 2009

1. PREAMBULA

Od 2008. godine, grupa gradjana i gradjanki Mediterana aktivno je učestvovala u formiraju mediteranske zajednice naroda. U tom cilju inaugurisan je proces osnivanje Skupštine gradjana i gradjanki Mediterana. U toj prvoj fazi, sastavljen je dokument o osnivanju, koji predstavlja bazu ove Konstitutivne povelje.

Taj proces se zasniva na demokratskim vrijednostima slobode, mira, poštovanja različitih kultura i preuzimanju odgovornosti za životnu sredinu. Njegova cilj je da podstakne dogovor i zajednicku akciju građana organizovanjem stalnih susreta kada će na raspolaganju biti nove metode i inovativni materijal.

Ova inicijativa kojoj je cilj da dopuni druga, već stekena iskustva, u potpunosti počiva na konstataciji da će kroz akciju i povezanost gradjana i gradjanki jedna solidarna i pozitivna "sudbinska zajednica" moći da se stvori na prostoru Mediterana .

Skupština gradjani i gradjanki Mediterana nije projekat namijenjen malom broju lica, krugu izabranih. Naprotiv, akcija zahtijeva okupljanje , u najboljem slučaju, pristup velikog broja ljudi razlicitih profila.

Zajednička polazišta

I pored složene mediteranske stvarnosti, mi, Gradjani i Gradjanke Mediterana željeli smo da zajednicki definišemo opšta polazišta, koje su predmet našeg čvrstog konsenzusa.

- Iako njegovo jedinstvo i političko postojanje nisu još uvijek dokazani, mediteranski region je zaista istorijska, ljudska, komercijalna, kulturna, drustvena i ekološka stvarnost. Tu stvarnost ne treba zanemariti , ona zasluzuje da mislimo na nju i da je unaprijeđujemo. U stvari, ta stvarnost je bila zanemarena narocito poslije Drugog svjetskog rata zbog jake transatlantske orijentacije i formiranja Evropske Unije na sjeveru Mediterana kao i ulaska više zemalja Sjeveroistočne obale u Uniju. Ove

regionalne ili političke integracije moguće su trajno udaljiti susjedne zemlje od mediteranske cjeline.

- Neuspjeli pokušaji stvaranja nekih entiteta na jugu i istoku Mediterana su danas očigledni.
- Postoji velika protivrječnost između slobodnog protoka roba i kapitala, i nametnutih ograničenja kretanja lica.
- Pojava tenzije među ljudima različite vjerske tradicije je uznemiravajuća stvarnost.
- Zemlje balkanskog regiona poznaju probleme nastale zbog ekonomske i političke tranzicije, etničkih i sukoba manjina, one podnose ili odbijaju izolaciju. Nemoguće je tačno znati kako će Građani i Građanke tih zemalja kao i onih iz mediteranskog okruženja prihvati i doživjeti dvojnu pripadnost, s jedne strane Evrope, a sa druge Mediteranu.
- Konačno, kako ne primijetiti da postojeći odnosi između različitih obalskih zemalja nisu razvijeni na isti način i da su često zasnovani na bilateralnoj logici, rijetko na multilateralnoj?

Svjesni smo da je ulaganje u mediteransko zbližavanje u ovim uslovima složeno a možda i teško. Međutim, ubjedjeni smo da je ono apsolutno neophodno.

Glavni izazov i strateške smjernice

Najveći izazov je stvaranje mediteranske zajednice naroda. Da bismo se suočili sa njim, moramo, prije svega, utvrditi nekoliko velikih strateških smjernica.

Mi mislimo da je danas neophodno:

- djelovati u cilju sporazumne, podijeljene uprave, prilagodjene mediteranskom prostoru. Očigledno, ne radi se o nametanju jedinstvenog modela uprave, prethodno definisanog i neprilagodjenog koji bi bio nametnut cijelom mediteranskom prostoru. Neophodno je da sve komponente mediteranskih društava učestvuju u definisanju i osmišljavanju modela funkcionisanja koji bi u isto vrijeme poštovao osobnosti svakog i dozvoljavao razmatranje i zajednicko djelovanje;

- raditi na otvaranju zemalja koje su još uvijek previše zatvorene u svojim državnim granicama ili isključene iz ekonomskih i političkih razloga – naročito na jugu i istoku Mediterana;
- doprinijeti prevazilaženju zajedničkih strahovanja kako bi se ponovo dao ljudski, politički, kulturni, ekološki i ekonomski smisao ukupnom mediteranskom prostoru.

Funkcionisanje tih promjena ne može biti trajno i organizovano ako se Građani i Građanke Mediterana ne mobilišu da bi bili prihvaćeni i da bi u punoj slobodni doprinijeli obliku zajedničke građanske riječi i akcije. Naš pokret vodi računa, naravno, o različitim inicijativama (kao što su proces u Barseloni i Unija za Mediteran, Euromediteranska Parlamentarna Skupština, civilni Forumi i Socio-regionalni forumi) više državnih, parlamentarnih i nevladinih institucija, koje žele da stvore trajan prostor mira, razvoja, solidarnosti i zajedničkog prosperiteta.

2.CILJEVI

Skupština Građana i Građanki Mediterana odsada ima sljedeće ciljeve:

- doprinos stvaranju trajnog mediteranskog prostora mira, razvoja solidarnosti i zajedničkog prosperiteta naroda. Na osnovu pitanja "Kakav Mediteran želimo?", mi namjeravamo da promovišemo građansko posredovanje u jednom novom političkom ekonomskom i društvenom sastavu za mediteranski basen;
- učešće u stvaranju novih vlada koje su zaista sporazumne i zajedničke u mediteranskom basenu
- djelovanje u korist ekonomske i političke integracije u regionalnom okviru čime će se omogućiti da neki narodi izadju iz svoje zatvorenosti;
- napor za prevazilaženje uzajamnih strahovanja kako bi se ponovo dao ljudski, politički, kulturni, ekološki i ekonomski smisao mediteranskoj zajednici naroda;
- doprinos dijalogu društava.

3.KARAKTER I PRINCIPI

Skupština gradjana i gradjanki je proces zajednickog djelovanja i koncepcije (odatle dolazi pojam skupština) koji prevazilazi okvir tradicionalne ekspertize (odatle dolzi pojam gradjani) i ima za cilj sugeriranje novih predloga i komponenti konsenzusa.

Skupština Gradjana i Gradjanki Mediterana je osmisljena kao prostor za stalni dijalog izmedju drustava - sa svim njihovim komponentama - mediteranskog basena. Radi se o dugoročnom procesu koji okuplja različite aktere društva - gradjanske pokrete, javne i privatne ustanove, preduzeća, udruženja, sindikate, stručnjake, univerzitete, istrazivacke centre itd.

Skupština Gradjana i Gradjanki Mediterana namjerava da pomogne da se ponovo utemelji obnovljeno pravo gradjanstva zasnovano na odgovornosti, dijalogu i zajedništvu.

Skuština gradjana i gradjanki polazi od ideja tri načela:

- omogućava , prije svega, prepoznavanje velikih promjena i izazova koji nas očekuju;
- teži stvaranju zajednicke perspektive uzimajući u obzir geografsku i socio-profesionalnu raznolikost situacija i gledišta;
- temelji demokratiju na prepoznavanju zajednickih vrijednosti, interesa, izazova i zajedničkog angažovanja , što čini pravi spoj zajednice - i oslonac za "zajednički život".
- Skupština Gradjana i Gradjanki Mediterana nema pravni status, ona je u stvari , prvenstveno, proces, a ne institucija. Ona je istovremeno:
  - zajednička avantura ;
  - vizija , vizija o mediteranskoj zajednici koja treba da se stvori;
  - želja : oslobođiti se nemoci da bismo, kroz ulaganje zajedničkih napora, razumjeli i uticali na stvarnosti čiji nivo i složenost prevazilaze svakog od nas na svoj način.
  - prostor uzajamnih inicijativa, razmišljanja i učenja.

4. ZAJEDNIČKE VRIJEDNOSTI

Skupština Građana i Građanki Mediterana (u daljem tekstu S.G.M.) prati humanističku i progresivnu viziju istorijskog razvoja Mediterana i cijele planete. Ova vizija se zasniva na demokratskim vrijednostima slobode, solidarnosti, mira, poštovanja kulturne raznolikosti i očuvanja prirodne sredine. Ovaj prostor ne može prihvati one koje u sebi nose ideje suprotne zajedničkim načelima i vrijednostima.

- . S.G.M. je pluralistička po pitanju identiteta i karaktera učesnika koji su pozvani da vode dijalog, kao i po filozofskim, političkim i religioznim opcijama koje zastupaju;
- . S.G.M. promoviše etiku raznolikosti i jedinstva. Svako je spreman da prihvati osobenost drugoga. Ali, učesnici zajedno teže da realizuju trajno i solidarno upravljanje zajedničkim izazovima čovječanstva;
- . Analiza prošlosti nema za cilj da sudi o pojedincima ili narodima već da otkrije perspektive budućnosti;
- . S.G.M nije zamjena za brojne planove već utemeljene saradnje. Svako ima svoj razlog postojanja. S.G.M. želi da bude prostor za dijalog prikladan za oblike nove saradnje koja će sama naći svoje načine funkcionisanja bez obraćanja S.G.M. da u tome pomaže;
- . S.G.M. nema za cilj da stvori koalicije kao opoziciju ostalima. Naprotiv, ona želi da promjene koje ona pokrene budui korisne i za druge međuregionalne i svjetske dijaloge;
- . S.G.M. je zasnovana na principu pripadnosti građanstvu: mi moramo naučiti da sebe i sve ljudska bića posmatramo kao punopravne članove velike ljudske zajednice.

U okviru S.G.M., učesnici djeluju individualno. S.G.M. nije mjesto za iznošenje stavova institucija: postoje druga mjesta za pregovore institucija. Ukoliko sloboda govora nije u skladu sa ostvarivanjem institucionalne odgovornosti, S.G.M. daje prednost učesnicima koji imaju iskustva, ali tako da ih postaje obaveze ne prisiljavaju na ono što im ne odgovara. Učesnici u S.G.M. obavezuju se da će:

- . od S.G.M. napraviti prostor otvorenosti, tolerancije i gostoprимstva;
- . učiniti da S.G.M. zaživi i bude poznata kao i da osiguraju njeno promovisanje u svojim okruženjima i sredinama

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

- . dijeliti svoje iskustvo i održavati dobre veze sa ostalim učesnicima
- . poštovati planove rada koji su zajedno usvojeni
- . prihvativi da njihovo članstvo u S.G.M. bude javno.

5. PLANNOVI RADA

Skupština Građana i Grašanki Mediterana

Skupština Građana i Grašanki Mediterana ima za cilj da prvo napiše zajedničke konstatacije i definiše zajedničku viziju i perspektive pred izazovima XXI vijeka.

Naredni korak bi bio razmtranje perspektiva jednih i drugih kako bi se stvorile zajedničke strategije i prioriteti, konkretni predlozi – koji bi poslužili, između ostalog, da se usmjere političke i javne aktivnosti. U skladu sa našom vizijom onoga što čini jedno društvo, učesnici u ovim susretima će poticati iz najvećeg broja društvenih, stručnih i kulturnih miljeva iz mediteranskog basena.

Mediteranska koordinacija

Ovo tijelo su formirale neprofitne organizacije građanskog društva koje stavljuju na raspolaganje ovoj incijativi neophodne ljudske i materijalne resurse i koje imaju određenu mogućnost da podstaknu prikupljanja sredstava. Ono je odgovorno za razvoj, praćenje inicijative i koordinaciju političke i izvršne aktivnosti.

Članovi Mediteranske Koordinacije moraju poštovati duh i etiku ove Konstitutivne Povelje. Oni vode računa da je svi učesnici poštuju. U slučaju stalnog neslagamnjia aktera ili učesnika u S.G.M. kada je u pitanju konstitutivna Povelja, Mediteranska Koordinacija igra ulogu arbitra-uz podršku Savjeta ako je to potrebno.

Sistem informisanja u S.G.M. treba da obezbijedi transparentnost aktivnosti Mediteranske Koordinacije.

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

Mediteranska Koordinacija je odgovorna za finansijska sredstva, kvalitet i transparentnosti upravljanja.

Mediteranska Koordinacija može da se geografski širi u skladu sa svojim potrebama i razvojem svojih aktivnosti.

Savjet

Osnovan je Konsultativni Savjet kako bi se unaprijedio ovaj podhvati. Njegove članove provjerava Mesiteranska Koordinacija. Broj članova nije ograničen. Savjet se sastaje na zahtjev Mediteranske Koordinacije koja se može obratiti svima ili dijelu članova zavisno od tema o kojima će se raspravljati.

Savjet čine volonteri iz Mediteranskog regionala. Članovi se biraju na osnovu :

- . njihovih sposobnosti intervenisanja na lokalnom ili regionalnom nivou;
- . njihovih stručnih sposobnosti;
- . njihove zastupljenosti u javnosti
- . njihove sposobnosti da preuzmu ulogu posrednikam kod građana i institucija.

Članovi Savjeta imaju zadatku:

- . da pomažu Mediteranskoj Koordinaciji da politički podržava projekat ;
- . da daju odgovore vezane za konsultovanja koje je započela Mediteranska Koordinacija;
- . da podrže Mediteransku Koordinaciju da bi se što bolje definisale njene strateške odluke
- . da doprinesu pisanju tekstova sa strateškim osvrtom iz oblasti politike, društva, kulture i ekologije
- . da pomognu Mediteranskoj Koordinaciji da procijeni predložene radove
- . da ogovore na molbe Mediteranske Koordinacije u okviru rješavanja potencijalnih konflikata između aktera ili učesnika;
- . da pomognu procjenu osnivanja lokalnih Grupa (vidi dolje).

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطنی و مواطنات المتوسط

Lokalne grupe Građana i Građanski Mediterana

Ova inicijativa takođe ima za cilj da promoviše formiranje lokalnih Grupa građana i građanki Mediterana u raznim zamljama basena. Zamišljeni kao mesta za otvoreni i stalni dijalog građana, one se služe metodom sučeljavanja ideja (radionice, okrugli stolovi), zajedničke obrade i procjene predloga u cilju saradnje u oblasti nove politike, ekonomije, društva, kulture i ekologije.

Svaki grašanin i građanka može uzeti učešća u tim Grupama pod uslovom da se, on ili ona, slažu sa načelima ove konstitutivne Povelje i da se obavezuju da će je poštovati.

Grupe građana i građanki su, po prirodi, nezvanične, osim ako to ne dozvoljava politički kontekst neke države.; u tom slučaju, Mediteranska Koordinacija im dostavlja model Statuta koji mogu koristiti. Postojanje neke Grupe zavisi od zvaničnog prihvatanja od strane Mediteranske Koordinacije.

Svaka Grupa određuje jedno lice, koje je zaduženo za vezu i odnose sa Mediteranskom Koordinacijom i sa ostalim Grupama.

Metode

Geografska kao i institucionalna decentralizacija inicijative i njenih aktivnosti predviđa raspolaganje profesionalnim i efikasnim sredstvima za saradnju. U cilju što boljeg opremanja aparaturom svih faza Skupštine, Mediteranska Koordinacija ima:

- . centar za resurse i sistem informisanja;
- . inovativnu aparaturu koja omogućava elektronsku i informatičku realizaciju koja vodi računa o svakom govorniku.

Cjelokupan rad Skupštine Građana i Građanki Mediterana počiva dijelom na aparaturi i na metodama saradnje. Ta aparatura koju ćemo prilagoditi našim potrebama, smatraće se suštinskim elementom našeg poduhvata.

FUNDACIÓN ASAMBLEA DE CIUDADANOS Y CIUDADANAS DEL MEDITERRÁNEO (FACM)
FONDATION ASSEMBLÉE DES CITOYENS ET CITOYENNES DE LA MÉDITERRANÉE (FACM)
MEDITERRANEAN CITIZENS' ASSEMBLY FOUNDATION (MCAF)
مؤسسة مجلس مواطني و مواطنات المتوسط

SKUPŠTINA GRAĐANA I GRAĐANKI MEDITERANA

KA MEDITERANSKOJ ZAJEDNICI NARODA

Konstitutivna povelja

31 maj 2009

